

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/69/2021
Identifikačné číslo spisu: 8816202965
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8816202965.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu SPP - distribúcia, a.s., so sídlom Mlynské nivy 44/b, Bratislava, IČO: 35 910 739, právne zastúpeného splnomocnencom SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanému C. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. R. XX/X, právne zastúpenému advokátkou JUDr. Martinou Fabiánovou, so sídlom Hencovská 2043, Hencovce, o náhradu škody vo výške 1.339,46 eur, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 5 C 99/2016, o dovolaní žalovaného proti medzitýmnemu rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. júna 2020 sp. zn. 20 Co 134/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) medzitýmnym rozsudkom zo dňa 24. júna 2019 č.k. 5 C 99/2016-108 vyslovil, že zodpovednosť žalovaného za škodu je čo do základu daná, a to v rozsahu 50%. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol. O výške škody a o trovách celého konania bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí.

1.1. Pri ustálení zodpovednosti žalovaného za škodu vychádzal z porušenia konkrétnych povinností zo strany žalovaného ako stavebníka, a to všeobecnej prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, ako aj povinností vyplývajúcich z ust. § 79 ods. 6 a 7 zákona č. 251/2012 Z.z o energetike v znení účinnom ku dňu vzniku škody (ďalej len „zákon o energetike“) a z ust. § 57 ods. 5 zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona. V danom prípade jednoznačne konanie osoby, ktorú žalovaný použil na vykonanie výkopových prác za účelom vyhotovenie kanalizačnej prípojky, pri ktorej činnosti tretieho subjektu došlo k porušeniu plynovodu žalobcu, možno považovať za porušenie prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, a teda sa jedná o protiprávny úkon vyžadovaný v § 420 Občianskeho zákonníka, ako jedného z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu. Už iba uvedené samotné konanie, pri ktorom vznikla škoda, možno považovať za splnenie základného predpokladu zodpovednosti za škodu na strane žalovaného.

1.2. Súd sa ďalej zaoberal aj ustanovením § 441 Občianskeho zákonníka, ktoré je založené na tom, že na škodu sa môže podieľať aj samotný poškodený, ide o spoluzavinenie poškodeného. V danom prípade mal súd na základe pripojeného vyšetrovacieho spisu za preukázané, že nad plynovým potrubím, ktoré bolo poškodené, sa nenachádzala žltá výstražná fólia, čím došlo k porušeniu STN 73 6006 zo strany žalobcu. Uvedené vyplynulo z výpovede svedka Z. X. ako aj z fotodokumentácie, ktorá je súčasťou vyšetrovacieho spisu. Plynové potrubie nebolo označené ani pieskom nad potrubím, ani žiadnym iným spôsobom. Podľa názoru súdu je zrejmé, že v prípade, že by bolo plynové potrubie označené žltou výstražnou fóliou, prípadne pieskom nad potrubím, s najväčšou pravdepodobnosťou by ku škodovej udalosti nedošlo. To isté možno rozumne predpokladať v prípade, že by si žalovaný počínal s dostatočnou obozretnosťou a pred vykonaním výkopových prác oznámil vykonanie týchto prác žalobcovi, nechal vytýčiť žalobcu trasy plynových zariadení a disponoval by súhlasom s týmito prácami v súlade so zákonom o energetike, resp. že by zhotoviteľ výkopových prác konajúci pre žalovaného konal s dostatočnou obozretnosťou v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka. U žalobcu ako poškodeného sa jedná o formu nedbanlivostného zavinenia za vzniknutú škodu. U porušení povinností na oboch stranách sporu, jednalo sa o také povinnosti, ktoré mali predchádzať vzniku práve toho druhu škody, ku ktorému v prejednávanej prípadne došlo. U oboch strán sporu preto súd vyhodnotil mieru zavinenia ako v zásade rovnakú. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že každá zo strán sporu sa podieľala na vzniku škody v rovnakom rozsahu. Súd tak určil rozsah zavinenia poškodeného na vzniku škody vo výške 50% a rozhodol o základe nároku na náhradu škody žalobcu, pričom po zohľadnení spoluzavinenia žalobcu ako poškodeného na vzniku škody, určil zodpovednosť žalovaného za škodu v rozsahu 50% a vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) medzitimným rozsudkom z 25. júna 2020 sp. zn. 20 Co 134/2019 na základe podaného odvolania žalobcom rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zodpovednosť žalovaného za škodu je čo do základu daná, a to v rozsahu 100 %. O výške škody a trovách celého konania bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí.

2.1. Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne zistené, že žalovaný si nesplnil svoju zákonnú povinnosť a nepožiadaval žalobcu o stanovisko, či sa na stavebnom pozemku vyskytuje podzemná stavba (plynovod) a či stavebný pozemok spadá do ochranného pásma plynárenského zariadenia. Odvolací súd mal za to, že ak by o to bol požiadal, zaiste by došlo aj k vytýčeniu plynovodu zo strany žalobcu a boli by vydané aj technické podmienky pre výkon prác. Zodpovednosť žalovaného za poškodenie plynovodu bola v konaní jednoznačne preukázaná. Žalovaný uzatvoril s tretou osobou zmluvu o dielo, ktorá na jeho pokyn ako stavebníka prípojky realizovala strojný výkop nad trasou plynovodu, počas ktorého došlo k predmetnej škodovej udalosti. Zároveň bolo v konaní preukázané, že ako stavebník si nesplnil povinnosti v zmysle § 79 ods. 6 zákona o energetike. V danom spore bolo preukázané, a to nielen tvrdeniami, ale aj dôkazmi, že k poškodeniu plynovodu došlo strojným výkopom na mieste, kde to nie je povolené a navyše bez predchádzajúceho vytýčenia trasy plynovodu žalobcom.

2.2. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o miere zavinenia žalobcu, nakoľko je v danom prípade bezpredmetné, či poškodené potrubie bolo alebo nebolo označené žltou páskou v pieskovom lôžku, keďže žalovaný realizoval výkop strojom na mieste, kde sa malo kopať ručne a navyše bez predchádzajúceho vytýčenia trasy plynovodu žalobcom. Z objektívneho aj technického hľadiska je len veľmi ťažko predstaviteľné, že žltá fólia a vrstva piesku by dostatočne ochránila plynové potrubie pred intenzívnym zásahom ťažkým kopacím mechanizmom, pričom žltú fóliu ako označenie plynového potrubia by s najväčšou pravdepodobnosťou nebolo možné badať skôr, než dôjde ku kontaktu kopacieho mechanizmu s plynovým potrubím, čo znamená, že prítomnosť žltej fólie nemá pre ochranu potrubia žiadny relevantný význam pri výkone výkopových prác kopacím mechanizmom. Práve z preventívneho hľadiska bolo len a len na žalovanom, ak si nebol istý uložením tohto potrubia a skutočnosťou, či ide o ochranné pásmo alebo nie, požiadať žalobcu o vytýčenie trasy plynovodu, ktorá by bola dokonalou technikou túto trasu vyznačila. Z týchto dôvodov bolo bez akýchkoľvek pochybností potvrdené, že zavinením žalovaného došlo k poškodeniu plynového potrubia a zodpovednosť za toto poškodenie nemožno pripísať na ťarchu žalobcu v žiadnom rozsahu. V danom prípade bezprecedentné svojvoľné výkopové práce nemôžu požívať ochranu v podobe zníženej miery zodpovednosti za náhradu škody.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pretože mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietal, že odvolací súd nedostatočne, resp. vôbec neodôvodnil nesprávnosť súdom prvej inštancie aplikovaného ust. § 441 OZ, nevysporiadal sa s obsahom trestného spisu a jeho závermi, aplikoval vyhlášku MPSVáR č. 147/2013 Z.z., k použitiu ktorej žalovaný nemohol zaujať svoje stanovisko. Poukázal na to, že v súvislosti s výkopovými prácami na jeho pozemku sa nenachádzalo žiadne plynové potrubie, preto nemusel žiadať žalobcu o vytýčenie trasy plynovodu. Tvrdenie, že prítomnosť žltej fólie nemá pre ochranu potrubia žiadny význam pri výkone výkopových prác kopacím mechanizmom, nevyplýva zo žiadneho vykonaného dôkazu a úplne popiera zmysel a účel STN, keď práve STN 73 6006 slúži k zamedzeniu vzniku škôd a dôsledkom ich nesplnenia žalobcom je dôvodnosť aplikácie ust. § 441 OZ.

4. Žalobca sa k podanému dovolaniu vyjadril, navrhol ho ako neprípustné odmietnuť, resp. ako nedôvodné zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“), príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), riadne zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné, a je ho potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94). Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

9. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporné aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne posudzovaných skutkových okolností bez toho, aby dostatočným spôsobom odôvodnili ich irelevantnosť.

10. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je spôsobilá založiť dovolacia námietka žalovaného týkajúca sa nesprávneho hodnotenia súdom vykonaného dokazovania, či nesprávneho právneho posúdenia veci. Neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení, nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdom a ani nesprávne právne posúdenie veci nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (pozri R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, napríklad sp. zn. 2Cdo/130/2011, 3Cdo/248/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z podaného dovolania nevyplýva, že by o takýto extrémny prípad išlo. Z tohto hľadiska dovolací súd nepovažuje za dôvodnú námietku dovolateľa, že odvolací súd sa nevysporiadal s obsahom trestného spisu a jeho závermi, keď dovolateľ ničím nešpecifikoval, ako by závery vyplývajúce z trestného spisu mohli ovplyvniť závery posúdenia odvolacieho súdu, a teda, či sa jednalo o tak závažný deficit v dokazovaní.

11. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv žalovaného nezistil také nedostatky v postupe súdov nižších inštancií, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že žalovaný sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

12. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok. Ústavný súd v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (napr. sp. zn. IV. ÚS 150/03, sp. zn. I. ÚS 301/06).

13. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03-30).

14. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť uplatneného nároku. Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

15. Súdny nižších inštancií správne v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP), ako aj náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP.

16. Záver, prečo odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie nepovažoval za dôvodné ustáliť spoluzavinenie žalobcu ako poškodeného v zmysle § 441 OZ, bol dostatočne odôvodnený v bodoch 15. až 19. odôvodnenia, v ktorých odvolací súd poukázal na to, že v danom prípade bolo bezpredmetné, či poškodené potrubie bolo alebo nebolo označené žltou páskou v pieskovom lôžku, keďže žalovaný realizoval výkop strojom na mieste, kde sa malo kopať ručne a navyše bez predchádzajúceho vytýčenia trasy plynovodu žalobcom. Odvolací súd zdôraznil, že z objektívneho aj technického hľadiska je len veľmi ťažko predstaviteľné, že žltá fólia a vrstva piesku by dostatočne ochránila plynové potrubie pred intenzívnym zásahom ťažkým kopacím mechanizmom, pričom žltú fóliu ako označenie plynového potrubia by s najväčšou pravdepodobnosťou nebolo možné badať skôr, než dôjde ku kontaktu kopacieho mechanizmu s plynovým potrubím, čo znamená, že prítomnosť žltej fólie nemá pre ochranu potrubia žiadny relevantný význam pri výkone výkopových prác kopacím mechanizmom. Odvolací súd ďalej argumentoval, že práve z preventívneho hľadiska bolo len a len na žalovanom, ak si nebol istý uložením tohto potrubia a skutočnosťou, či ide o ochranné pásmo alebo nie, požiadať žalobcu o vytýčenie trasy plynovodu, ktorá by bola dokonalou technikou túto trasu vyznačila. Z týchto dôvodov bolo podľa odvolacieho súdu bez akýchkoľvek pochybností potvrdené, že zavinením žalovaného došlo k poškodeniu plynového potrubia a zodpovednosť za toto poškodenie nemožno pripísať na ťarchu žalobcu v žiadnom rozsahu. V danom prípade bezprecedentné svojvoľné výkopové práce nemôžu požívať ochranu v podobe zníženej miery zodpovednosti za náhradu škody.

17. Zodpovednosť žalovaného za škodu spôsobenú žalobcom bola ustálená už rozhodnutím súdu prvej inštancie (medzitýmnym rozsudkom - v rozsahu 50%), pričom tento rozsudok odvolaním napadol len žalobca - v rozsahu ustálenia jeho spoluzavinenia v rozsahu 50%, žalovaný tento rozsudok nenapadol, neuplatnil žiadne námietky proti ustáleniu jeho zodpovednosti za škodu v rozsahu 50%, vychádzajúc zo súdom prvej inštancie konštatovaného porušenia konkrétnych povinností zo strany žalovaného ako stavebníka, a to všeobecnej prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, ako aj povinností vyplývajúcich z ust. § 79 ods. 6 a 7 zákona č. 251/2012 Z.z o energetike v znení účinnom ku dňu vzniku škody (ďalej len „zákon o energetike“) a z ust. § 57 ods. 5 zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona.

18. Z obsahu spisu v prejednávanej veci teda vyplýva, že odvolací súd vo veci rozhodoval na základe odvolania žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom však žalovaný nenamietal nesprávnosť právneho záveru posúdenia otázky danosti jeho zodpovednosti za škodu v rozsahu 50%. Odvolací súd, ktorý bol v zmysle § 380 CSP viazaný odvolacími dôvodmi, preto nemal možnosť zaoberať sa otázkou danosti zodpovednosti žalovaného za škodu v rozsahu 50%, a teda ani dôvod v odôvodnení svojho rozhodnutia zaujať k tejto právnej otázke svoje stanovisko, keď predmetom jeho odvolacieho prieskumu bola len otázka spoluzavinenia žalobcu ako poškodeného v zmysle § 441 Občianskeho zákonníka.

19. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska - teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

19.1. Všeobecne princíp subsidiarity vychádza z toho, že najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho. Ide o všeobecný princíp organizácie celej spoločnosti a súdnictva osobitne.

19.2. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy, už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami,

nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejme), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne). Hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

19.3. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelým (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom žalovaný uvedenú námietku zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania neuplatnil v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť.

19.4. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

19.5. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

19.6. Je zároveň potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8 Cdo 140/2018, 8 Cdo 157/2018).

20. Neobstojí preto ani námietka dovolateľa, že odvolací súd aplikoval vyhlášku MPSVár č. 147/2013 Z.z., k použitiu ktorej žalovaný nemohol zaujať svoje stanovisko, nakoľko hoci odvolací súd citoval ustanovenia tejto vyhlášky, bolo to v súvislosti s ustálením zodpovednosti žalovaného za škodu, o ktorej však už rozhodol súd prvej inštancie a žalovaný sa voči tomuto rozhodnutiu neodvolal. Tieto odvolacím súdom aplikované ustanovenia nemali žiaden vplyv na posúdenie otázky spoluzavinenia žalobcu ako poškodeného.

21. Z týchto dôvodov dovolací súd nepovažoval uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP za opodstatnený, a preto dovolanie odmietol, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné v zmysle § 447 písm. c) CSP.

22. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že v súlade so zásadou úspechu (§ 255 ods. 1 CSP) žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím (§ 262 ods. 2 CSP).

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.